

ženitnini, nespametnega gizdalinstva in lišpa pri ženskah in lahkoumnega gospodarstva, ki nam je krivo, da domači narod gmotno propada, a tujci se v trumah selijo v one od Boga tako blagoslovljene kraje. Vpletel je v povest tudi prav srečno ameriško vprašanje, ki bi zaslužilo, da se mu posebno na slovanskem jugu posveti več pozornosti. Pripovedovanje teče neprisljano, jezik mu je lep, dialogi so kratki in res narodni; to povest bodo prav radi in koristno čitali.

II. Ruske narodne pripovijetke. Preveo M. Divković. 80. Str. 90. — Ravnatelj zagrebške gimnazije, dober veščak ruskega in hrvaškega jezika, je zbral v tej knjižici štirinajst ruskih narodnih pripovedek. Dasi pri mnogih od njih manjka zdravega jedra in so večinoma plod živahne narodne fantazije, vendar jih bode vsakdo rad prebiral in se zamislil v one srečne čase, ko mu je babica pri topli peči pripovedovala podobne pripovedke. Iz teh pripovedek naj bi se učili oni, ki pišejo za narod, kako se piše, da jih bode narod res umel, da bodo res pravi narodni pisatelji.

III. N. Lockyer: Astronomija ili nauka o zvijezdama. Preveo dr. Milan Šenoa. 80, str. 86. — O astronomiji je sicer težko pisati za narod, vendar je potrebno, da dobi ljudstvo tudi o tem nekaj pojmov; v tej knjižici jih bode lahko dobilo, ker je res popularno napisana. Največ se govori v tej knjižici o naši zemlji in o njenem gibanju, potem o mesecu, o drugih nebeških telesih, o solncu in zvezdah nepremičnicah.

IV. Voće i njegova upotreba. Napisao Ivan pl. Radić. Vel. 80, str. 208. To je doslej največja in najbolj bogato ilustrirana knjiga, kar jih je društvo izdalo. Pisatelj omenja najpoprej, kako se sadje deli po razredih, potem opisuje razno sadje, posebno obširno jabolka in hruške, a v drugem delu pripoveduje, kako moramo sadje porabiti, da dobimo od njega največjo korist. Tu se učimo, kako moramo sadje brati, spravljati in razpošiljati, kako ga moramo sušiti, kako se prirejšajo razne sadne paste, kis, žganje, vino in razni likeri. Upamo, da bode ta knjiga, ki je v mnogih iztisih romala med hrvaški narod, vendar nekoliko pripomogla, da se bode povzdignila in razširjala sadjereja, za katero je malokatera zemlja tako pripravna, kakor je Hrvaška.

V. Danica. Koledar i ljetopis društva svetojeronimskoga za godinu 1906. — 80, str. 248. Tiskano 47.000 komada. Člani „Društva sv. Jeronima“ se vsako leto najbolj vesele svoje stare znanke „Danice“, ker jim ona prinaša največ raznovrstnega gradiva. Za navadnim koledarom in društvenim letopisom sledi zabavno-poučni del, ki prinaša slike in življenjepise slavnega škofa Jožefa Jurija Strossmayerja, istrskega buditelja dra. Dinka Vitezića, marljivega hrvaškega zgodovinarja Ivana Krst. Tkalčića in pa dobrega narodnega pisatelja Josipa Zorića. B. K. opeva na narodni način junaško smrt zadnjega kralja iz hrvaške narodne dinastije Petra Svačića, a V. Gjurin je priobčil tri lepe pesmice iz narodnega življenja. Dr. Svetozar Ritig je napisal večjo povest iz slavonskega življenja „Jurin Kuzman“, v kateri nam je opisal žalostni konec kmeta, ki se je hotel pogospoditi. Ivan Lapušić je priobčil lepo črtico iz Bosne: „Na drugi dan Uskrsa“, a Ilija Ujević črtico iz dalmatinskega Zagorja: „Kuga“. Prav poučni so spisi župnika Jožefa Šafrana: „Kako je na selu bolesnicima“, „U školu“ in „Nešto malo iz gospodarstva“. Pisatelj dobro pozna narodne rane in v svojih spisih daje narodu pravega zdravlila. Ravno tako bode koristil tudi članek župnika M. Ettingera: „Kakog imamo sve kod nas naroda“, pokazuje, koliko je že tujega elementa na hrvaškem narodnem telesu, in svari pred pretečo nevarnostjo. Dr. Ritig je opisal še „Velehrad“, a dr. Milan Šenoa beli Zagreb. Narod se tudi opozarja na koristno „Družbo sv. Cirila in Metoda“ za Istro, a učitelj Horvat uči stariše, kako naj ukrenejo s svojimi slepimi otroci, če jih imajo. Razun nekaterih krajših poučnih spisov je še nekoliko smešnic, potem sledi število društvenih članov po poverjeništvih in sejmi.

Iz društvenega letopisa povzamemo, da društvo vrlo podpira ljudske knjižnice, katerim je razdelilo v preteklem letu 2620 knjižic. Društveno premoženje je štelo na koncu leta 1904. 295.238 K 82 vin., dosmrtnih članov je bilo 16.428, a letnih 5488. Dosmrtni član postane, kdor vplača enkrat za vselej 10 K, a letni 1 K. Naj bi to koristno društvo bratskega nam naroda poglalo še krepkeje korenine v vseh krajih, kjer prebivajo Hrvatje!

Janko Barle.

